

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek.

Zápolya-utca 1-és szám.

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felolós szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak:

Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy hóra ———— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1905.

XXXIV. évfolyam. 158 szám.

Péntek, július 14.

Az állami gyermekmenhelyekről.

— Két cikk. —

Írta: Dr. Fialowski Béla.

Nagybecskerek, július 14.

A kultúra fejlődésével az ember mind későbbben és későbbben jut önállóságra s míg önállóvá nem válik, folyton támaszra, segítőre, gyámolítóra szorul. Ha így van ez a felnőttnél, képzelhető, hogy mennyire szorul mindezekre még csak az apró gyermek, ki nemcsak testileg, de szellemileg is fejletlen s így önmagával tehetetlen. Szinte észrevétlenül éli át a gondos szülők gyermeke ezen időt, de nem úgy azon szerencsétlen gyermek, kit a sors megfosztott a legkedvesebbtől, a szülői háztól, az anyai sziv meglétől, az apai gondoskodástól. Így van ez pedig azon gyermekekkel, kik teljes árvaságra jutnak, kiket a sors emélfogva ide-oda dobál, kik gyakran az utcán nőnek fel, rendes hajlék nélkül. Nem csoda tehát, hogy ezen szerencsétlen gyermekek tekintélyes része testileg elcsenevészedik, beteges lesz és korán elhal. Sajnos, talán ezek sorsa még jobb, ök, a kiket mi a mostohaságunk folytán nem segítünk, mint ártatlanok halnak el s a vallás tanai szerint a tulvilágon angyalokká valnak. De nagy része ezen szerencsétlen árváknak és pedig éppen azok, kiknek szervezete erősebb, így a testi sanyaruságot kibírták, fel is serdülnek, lelkileg csenevészedik el, a felügyelet és nevelés hiánya következtében, a körülmények folytán rossz utra jutnak. Ezekből lesznek a csirkefogók, zsebmetszők, tolvajok stb. munkakerülő egyének, kik a társadalom terhére vannak s egyik börtönből a másikba jutnak rossz tetteik révén, mig nem egyik vagy másik módon, legtöbbször az iszákosságra adván magukat, nyomorultan el nem pusztulnak.

Mindig voltak egyes nemes gondolko-

zású egyének, kik mindezt belátták, át-éreztek s ezen bajon segíteni igyekeztek. S már a múlt századokban is létesítettek olyan intézeteket, melyek rendeltetése az árvák nevelése, oktatása, gondozása és ellátása volt. Így például Augsburg városában már 1572-ben létezett árvaház. Hazánkban Mária Terézia 1768-ban alapított Nagyszébenben, Kassán és Debrecenben ilyeneket. Azóta az árvaházak száma folyton növekedik és pedig úgy a magánosok jótékonyága, mint testületek és hatóságok ügybuzgósága folytán, úgy, hogy jelenleg 96 árvaház van hazánkban mintegy 3000 növendékkel.

Az árvaházak száma azonban igen lassan szaporodik s így nem csoda, hogy a most létező árvaházak mellett az árvák legnagyobb része még mindig a magánjótékonyágra, a könyöradományokra szorul, sőt egy igen tekintélyes része testileg, lelkileg elpusztul. S különösen az utóbbiak közelről érdeklik a társadalmat, mert a sok fiatal gonosztevő, kik felett a hatóságok itélkezni kénytelenek, legnagyobb részt mindennemű nevelés nélkül felnövő, gyermekek nevelésére képtelen szülők gyermeke, vagy árva gyermek. Ezen fiatal gonosztevők pedig a társadalom kárára vannak nemcsak gonosz tetteik révén, de a rossz példaadás révén s így a társadalom kötelessége ezen változtatni.

De miután a társadalom ezen baj orvoslását nem karolta fel kellő mérvben, mert a létesült csekély számú árvaházak csak kis mértékben bírnak a bajon segíteni, az ügyet nálunk az állam vette kezébe.

Szél Kálmán miniszterelnökösködése ideje alatt az e tárgyról már régóta folytatott tollharok két törvény létesítéséhez vezettek. Nevezetesen az 1901. évi VIII. t. c., mely „az állami gyermekmenhelyekről” és az 1901. évi XXI. t. c., mely „a közsegélyre szoruló 7 éven felüli gyermekek

gondozásáról” szól. Mindkét törvény cikk szellemét a legmelegebb humanizmus hatja át s alkotójuk kiváló nemes gondolkodásáról tanuskodik. Mindkét törvény azon intencióból indul ki, hogy ezen testileg-lelkileg veszendőnek induló szerencsétlen gyermekek a hazának megmentessenek s belőlük a társadalom hasznos tagjai neveltessenek.

Az 1901. évi VIII t. c. az apró, szopós gyermekekről 7 éves korukig gondoskodik s miután ezeket igen gyakran találják az utcán kitéve s így a törvény őket talált gyermekeknek (régebben leleuc) nevezi. De a törvény nemcsak ezen talált gyermekekről intézkedik, hanem felöleli egyáltalán valamennyi gyermeket, kinek körülményei olyanok, hogy jobb, ha az állam gondoskodik róluk. Éppen ezért ezen törvény cikk nem is azt veszi zsinórmértékül, hogy a gondozásra szoruló gyermeknek vannak-e szülei vagy nincsenek, azaz, hogy teljesen árva vagy félárva-e, hanem azt nézi, hogy a gyermek állami gondozásra szoruló-e vagy nem. Ismeretes ugyan, hogy teljesen szegény szülők, kik naphosszat kenyérük után kénytelenek járni, gyermekeikről gondoskodni nem bírnak. Ha ilyen szülő a hatóságnál jelenik meg s gyermekét az állam gondozására óhajta bocsátani, úgy a hatóság megteszi a kellő intézkedést, a gyermeket a törvény szavai szerint „elhagyott-nak” nyilvánítja és beutalja az e célra szolgáló intézetbe, az „állami gyermekmenhelybe”.

Az ily módon a gyermekmenhelybe beutalt gyermek felett a szülők rendelkezési joga korlátozva van s csak kivételes esetekben hagyatik a gyermek a szüleinél.

Ezek szerint ezen törvény rendkívüli humanitása abban nyilvánul, hogy nemcsak az árvákról gondoskodik, hanem azon gyermekekről is, kiknek ámbár vannak szülei, de azok azt eltartani nem bírják.

A „TORONTÁL” tárcája.

A b ü n .

Egy idő óta Jean Morlaix szemei előtt minduntalan megjelent egy szőke asszony elbűvölő lépe. Pihenése öröme boldog, de mégis melancolikus rezekéssel látta ezt az asszonyt maga előtt, halványan, idegesen, amint réveteg szemei gondról látszanak regéini, látta átlátszó bőrét és ezt a szépen metszett száját, mely mintha szenvedélyes, forró, hosszú csókra lenne teremtve. Kétszer vagy háromszor találkoztott vele a szálloda folyosóján és egyszer-kétszer az utcán is. Egy hatalmas termetű, sötét szemű férfi kísérte mindig. Jean szemei még nem keresztek eddig az asszony tüzes tekintetét. Úgy látszott, mintha ez hosszú, mély, szomorú álmot álmódott volna; alig szólt egy szót is álendő kíséretjéhez, aki szintén hallgatag kedélyű embernek látszott. Az asszonyt sohasem lehetett magában látni: párja úgy kísérte lépten-nyomon, mint árnyék a testet, mint éjjel a napot. Jean almaiba foglalta ezt az asszonyt, talán csak azért, mert ő volt a

legszebb a szálloda table d'hois-ja asszonyai között. Megkísérelte, hogy közeledjék a férfihez, de hamar megértette, hogy minden kísérlete hiábavaló; hideg irónia utasított vissza minden apró figyelmet, mellyel közelebb akart jutni ehhez a szomorú lelkű férfihoz. És Jeannak fajt ez az elutasítás. Érdékelte az asszony; szerelmes lett belé, a mint szerelmes lesz utazás közben mindenki, a ki fiatal, igazi ok nélkül, csak azért, mert szükségét érzi a lélek, hogy édes és bübajos gondolatokkal foglalja el képzeletét.

A véletlen később kezére járt Jeannak. Szobájában egy öreg szobalány szolgálta ki Jeant és ez a lány oda való volt, a honnan az a hallgatag pár ember érkezett. Bőséges borralalok ellenében el is mondott egyet-mást róluk:

— Az urat Gaspard Saussage-nak hívják — szólt egy este, midőn bejött, hogy vizet készítsen és megvesse az ágyat. — Olyan ember ez, a ki nem is ismerheti a saját gazdagságát. Akkora erdeje van, hogy egy hét alatt sem lehet megkerülni; annyi a majorja, mint a hány a vasárnap az esztendőben; és annyi az

aranya, hogy egy kádat lehetne vele megtölteni, uram. Száz embert lehetne dúsgazdaggá tenni a vagyonával. Nem rossz, nem önző ember, de jónak sem lehet mondani. Ha megharagszik valakire, jobb akkor száz mértföldnyire lenni tőle. Felesége a mi vidékünk nemességéből való . . . az ombriési kastély urainak leszármazottja . . . nemesokára egészen tönkremegy ez a család . . . már lókupec is van a familiájukból . . . Ő a család harmadik ágából való . . . Mikor a világra jött, még akadt néhány garas a láda fenekén . . . De az asszony beteges volt . . . gyógyíthatatlan beteg — az apja meghalt és elment minden, az utolsó krajcár is. Tizenhét esztendő volt akkor a leányka, az anyja már meg sem bírta rágni, amit evett, a pénzüik elfogyott, keresőjük nem volt, el lehet gondolni, hogy mekkora volt ott a nyomoruság. Ekkor vette Gaspard a fejébe, hogy elveszi a leányt. Nem hiszem, hogy a leány szerette volna Gaspard-t, talán félt tőle inkább, mint minden fiatal leány fél a házasságtól. Hozzáment, de nem szerelemből, hozzáment mert nem akart szemtanuja lenni, miként megy tönkre anyja éhezve és fütetlen szobában . . . A férfi is szerette őt akkor; csak rá kellett nézni és látszott, miként lángol a lelke. Igen, ő bolond módon

Sirolin

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós szer:

tüdőbetegségeknel, légzőszervek hurutos bajainál, ugymint idült bronchitis, szamárhurut

és különösen lábbadozóknál influenza után

ajánlatik. — Emeli az étvágyat és a testsúlyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. — Kellemes szaga és jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban ávegenként 4— koronáért kapható. — Figyeljünk, hogy minden üveg alatt oéggel legyen ellátva:

F. Hoffmann-La Roche & Co. vegyészeti gyár Bazel (Svájc).

Az állami gyermekmenhely aképpen van szervezve, hogy annak a központban főorvos vezetése alatt gondnok, ellenőr, másodorvos és felügyelő vösből álló személyzettel ellátott intézete van. Az állami menhely központjában azonban csakis a beteg, gyenge fejlettségű, különösebb ápolást és orvosi gondozást igénylő gyermekek tartatnak. A többiek rendszerint az intézeten kívül helyeztetnek el és ezen utóbbi helyeket „telep“-nek hívják. A telep akként választatik meg, hogy oly községet tesznek azzá, melynek orvosa van s lakossága magyar. A telepbeli lakosok felhívattak, hogy jelentkezzenek azok, akik vállalkoznak meghatározott díjazás mellett gyermektartásra. A tapasztalat azt bizonyítja, hogy mindig jelentkeznek elegenden. Ezek közül a telep-orvos az alkalmasakat kiválasztja, javaslatára ezeknél megfelelő ruházattal ellátott gyermeket elhelyeznek. Az elhelyezett gyermekekre a telep-orvos felügyel s ez tartozik a gyermekeket rendszeres időszakonként minden tekintetben megvizsgálni, a betegeket gyógyítani s ha a gyermek nem fejlődik eléggé s a baj a nevelőszülőknél van, úgy jogosítatik az orvos a gyermeket alkalmasabb helyre elhelyezni. Ilyen telep van a temesvári áll. gyermekmenhelynek közelünkben Magyar-Itteben, hol dr. Szántó Adolf a telep-orvos. Ezen néhány év óta életbe lépett törvény mintájul a budapesti magánjótékonyaságból fenntartott s már több évtized óta rendkívül eredményesen működő gyermekmenhely szolgált.

A gyermekmenhelybe elhelyezett gyermekek 3 éves koruktól fogva a kisdudovodába, 6 éves korukon tul pedig a népiskolába tartoznak járni.

A gyermekmenhelybe elhelyezett és 7 éves kort elért gyermekek, a mennyiben árvaházba vagy más jótékony intézetbe el nem helyezhetők, 15 éves korukig maradnak a gyermekmenhely kötelekében, de épp úgy felvehető a 7—15 éves kor közt levő és határozottan a törvény szavai szerint „elhagyottnak“ nyilvánított gyermekek is. Ezen a 7—15 éves kor közt levő gyermekek gondozásáról szól az 1901 évi XXI. t.-c. Ezen törvény cikk hivatott az árvaház hiányon segíteni. A 7—15 éves gyermekek, ha betegesek, az intézet falain belül tartatnak, egyébként megbízható gondviselőknél, első sorban gazdáknál és iparosoknál helyeztetnek el, kiknek a gondjukra bizott gyermek testi ápolásán kívül

a gyermek iskolázatása is kötelessége. A gyermekmenhely által elhelyezett gyermek folyton az intézet felügyelete és ellenőrzése alatt áll.

Az állami menhely kötelekétbe tartozó 7—15 éves gyermekek gondozási költségei az illetőségi községet terhelik. Kevésbé vagyonos községek e célra állami segínyt nyerne, teljes vagyontalan községek helyett az állam viseli a terheket.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap déliben gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

— A közigazgatási bizottság ülése. A vármegye közigazgatási bizottságának legutóbbi ülésén a jövő havi ülést augusztus 14 ikére tüzték ki.

— Uj jegyző. Lapunk tegnapi számában a jegyzői szigorlatokhoz közölt hírhez pótlólag hozzátesszük, hogy Kovács Béla tanfolyamhallgató a szigorlaton egyhangú képesítéssel nyert jegyzői oklevelet.

— Kötönytett tüzoltók. A nagybecskerei önkéntes tüzoltó-testület tegnap délután Kühn János elnöklésével tartott rendkívüli összyülésén Szabó Gyula, a kismartoni állami polgári iskola jeles tanárát, a magyar országos tüzoltó-szövetség elnökségi előadóját, — ki jelenleg Nagybecskereken tartózkodik s a torontálvármegyei tüzoltó-szövetség által rendezett tüzoltói szaktanfolyam előadója, — a tüzoltás és tüzrendészet körül kifejtett buzgó tevékenysége, nemkülönben a vármegyei tüzoltó-szövetség szervezése, fejlesztése és kiképzése körül szerzett kitünő érdemeinek elismerésül, ugyszintén Strossz Bélát, Nagybecskerek város főjegyzőjét, a torontálvármegyei tüzoltó-szövetség titkárát hasonlóképen a tüzrendészet s a tüzoltói szaktanfolyamok föllállítására körül kifejtett rendkívüli buzgalmanak elismerésül tiszteletbeli parancsnokká választotta meg.

— Tanítók nagygyűlése Pancsován. A délmagyarországi tanító-egyesület ez idei XXXIX-ik nagygyűlését tudvalevőleg Pancsován tartja. A nagygyűlés 16-an kezdődik s 18-áig tart. Az első nap déliben ünnepies fogadtatás lesz a vasutnál, este pedig ismerkedő-estély. Másnap, augusztus 17-én délelőtt 9 órakor lesz a nagygyűlés, déliben disztrakoma. Délután a tanítók megtekintik a pancsovai kiállítást és a város nevezetességeit, este pedig mulatság lesz a lövöldében. Augusztus 18-án folytatják a gyűlést, a mely után átrándulnak a tanítók Belgrádba. Augusztus 19-én pedig esetleg Konstantinápolyba rándulnak.

— Kárász Géza meghalt. Most érkezett ide híre annak, hogy horgosi és szentpéteri Kárász

Géza, ki a régebbi időben az Alföldön egyik volt a legtekintélyesebb nagybirtokosoknak, Luzernban hatvannyolc éves korában elhunyt és e hó 7-én eltemették. Szeghalmon e hó 10-én mutatták be lelke üdvéért az engesztelő szentmise-áldozatot. Az elhunyt fia volt Kárász Benjáminnak és halálát Kárász Imre kamarás, a gróf Battyhány, gróf Keglevich, gróf Tisza, Blaskovich, Miklós, Rónay és Fáy-családok gyászolják.

— Halálozás. Özvegy Krzpelk a Károlyné Benedek Anna, a volt szegedi máv. üzletvezető özvegye, 52 éves korában hosszú szenvedés után elhunyt. A boldogultat e hó 13-án temették el nagy részvéttel Szegeden.

— A gyálai rét. Röviden megemlítettük, hogy Deutsch Lipót, Deutsch Emil, Lichtenegger Gyula, Milkó Sámuel és Erdélyi Mihály Szapáry Pál gróftól megvásárolták az értékes és gazdagon termő gyálai rétet. Mint ma értesültünk, a föntemlítetteknek 12 évi bérleti szerződésük van a birtokra s erről a bérletről lemondottak 560.000 korona kártérítésért, mely összeget Szapáry gróf, a birtokos nekik készpénzben kifizet. Ellenben a birtokot maga a gróf fogja parcelláztatni. Így tehát sok kisbirtokosnak és gazdálkodó embernek módjában lesz, hogy kedvező feltételek mellett kitünő minőségű örök földhöz jusson. A gyálai rét 4300 hold kiterjedésű. Ennek parcellázását úgy tervezik, hogy a parcellázás már az idei őszszel megkezdődjék. A legkisebb parcella öt hold lesz. A mint a parcellázás megtörtént, nyomban eladják az egyes birtokrészeket, még pedig évi törlesztések szerint, hogy a parcellákat megvásárló kisbirtokosok minden nehezébb megérőttetés nélkül mehessenek bele a földvásárlásba. A grófnak tervei szerint az árusításal nem vesznek az illető nagyobb terhet a nyakukba, mint amit bérlet esetén fizetnének. Szóval a birtokbavétel a kisebb gazdáknak igen előnyösnek ígérkezik.

— Mulatság. A németcserenyai tanítók e hó 8-án az ottani kaszinó termében sikerült táncmulatságot rendeztek, melynek tiszta jövedelmét a Budapestten létesítendő tanítóképzőalap javára küldték be. A mulatság, amelyen egy a községből, mint a vidékről számosan vettek részt, a lehető legjobban sikerült s a vendégek a kora reggeli órákig a legfesztelebbül mulatoztak.

— Az idő. A kánikulában ma egy kis változás állott be. Az idő már reggel engedett a forróságból, a nap se tüztöt olyan hevesen s az égen szürkő felhők gomolyogtak ide s tova. Látványos volt, hogy készül valami. Délután be is borult egészen az ég, hűs szél iramodott végig az utcákon, az eső is meg-megeredt s ha nem is volt részünk tüdő záporban, mégis lehült némileg a levegő s enyhülést nyújt a sok forró nap után.

szerette ezt a leányt, kérem. Hisz elég megmondani, hogy milyen féltékeny; a vadállat sem lehet féltékenyebb nála. És ebből a szegény gyönyörű szép széke kis leányból rabszolgát csinált, török császár szolgáját. Az esküvő óta egy lépést sem tehetett magában nappal . . . éjszaka, mindig ugyanabban a szobában vannak, egymás nélkül egy percre sem lehet őket látni. Ha legalább jó lenne hozzá ez az ember. De nem az. Panaszokodik, követelőzik, veszekszik és még csak nem is szereti azt a gyönyörű szép, széke asszonyt. Nem szereti, csak ég érte, kívánja, követeli, valami gonosz tűz ég benne, amelyen nincsen semmi jóakarát s semmi kegyesség. De én azt hiszem, hogy nem jár jó uton. Nem csalná meg őt ez az asszony, ha szépen bánik is vele, ha nem gyanítja, nem kinozza folyton, ha nem bizalmatlan hozzá, vagy legalább kedves, gyöngéd módon mutatja meg a bizalmatlanságát. Nem érti ő meg ezt a gyöngéd teremtést — mintha a farkas búranyját vet volna feleségül. Ő pedig, az asszony, úgy halottam, utálja, megveti, ferjét. Régen elhagyta volna már, ha nem félne tőle, hogy ez az életébe kerül, hiszen tüstént megölné . . . hiszen mi lenne neki megölni ezt a gyenge teremtést, nem használna ez egy árva percig sem . . . lelné, mint egy gyenge nyulat . . . még csak rosszul sem járna, mert alig van ravaszabb, ügyesebb ember ennél a feketelelkű kutyánál.

A történet nagyon érdekelte Jeant; meg is hatotta kissé. Valami lovagias érzés dobant meg mellében; a meg-mitő lovag szerepébe kezdte magát beleélni. De aztán még hamar elaludt lelkében ez a láng; hiszen hogyan támadja meg a férfit, míg nem tudja, hogy az asszony elfogadja-e áldozatát, aztán az is eszébe

jutott, hogy elhanyagolta kissé vivási tudományát, pedig nem szívesen hagyta volna oda ezt az életet, olyan gazdagon, olyan reményteljesen lüktetőt ereiben a vér. Nem felejtette el azért az asszonyt, valami erős, tiszta szimpátiával gondolt rá; de, ha jártak eszébe reményteljes álmok, úgy elűzte őket lelkéből és kialudtak belőle mindörökké.

Egy este, miután visszatért egy tenzeri kirándulásáról, csöndesen vetkőzött le egy villamos körte világánál. Nem volt jókedve. Kint tiszta, csillogó augusztusi éjbold ragyogott. A szellő tiszta tengerparti levegő illatában valami szerelmi vágyat, szerelmi biztatást hajtott be az ablakon. Öröm nélkül nézett végig megszórt szobáján. Mit tegyen? Hova menjen? Vagy ha elmegy is oda, ahol kaphat szerelmet, élvezhet gyönyört, kielégítene-e ez ma? Nem kéjrel álmodozott ő, az állati, vad ösztönök kielégítéséről . . . valami gyöngéd, tiszta, mocsoktalan öröm járt az eszébe, mely méltó a tiszta nyárséj nemes hangulatához. Eloltotta lámpáját, sötétség vette körül . . . hirtelen kopogtatást hallott az ajtaján. Szórakozottan lépett az ajtóhoz, kinézett. Egy fehér alak lépett be hirtelen az ajtón — a fény ráesett lehulló, tömött hajfürtjeire.

— Gyorsan! . . . gyorsan!
Jean nézte hosszan az asszonyt, azt hitte, hogy talán megbolondult. Ez megszólalt ismét:
— Elaludt . . . Dupla adag altatószert adtam neki ma . . . Van egy félóránk . . . talán egy egész óránk is.

Jean térdreest előtte. Szenevedélyes hangon beszélt neki szerelméről, boldog gyönyörrel köszönte meg, hogy szereti őt.

Türelmetlenül szólt közbe az asszony:

— Azt hiszi, hogy romlott asszony vagyok,

vagy hogy bolond vagyok? Nem én, nem vagyok szerelmes magába! Maga teljesen közönyös nekem! Meg akarom csalni . . . ez az egész . . . meg akarom büntetni . . . nevetni akarok, midőn szemébe nézek, mosolyogni akarok elterült arca fölött. Gyerünk! Gyorsan! ha nem vesztette el az eszét.

Jean nem vesztette el az eszét. Abbahagyta hiábavaló vallomását, eloltotta a villamos lámpát; karjaiban vitte magával a fehér, habos testet.

Vad kacagással kelt fel az asszony az ágyról, meggyújtotta a lámpát és belenézett a falitükörbe:
— Nem változtam meg! — kiáltott fel meglepett, ironikus hangon.

Sűrű tömött haját visszavetette vállain, míg Jean előtte térdelt és csókokkal borította el a lábait.
— Köszönöm, köszönöm! — mondta neki büszkén az asszony. — Ezentul nemcsak félelmet fog bennem költetni kegyetlen tekintete . . . Mosolyogni is fogok tudni rajta.

— Miért nem menekül meg tőle — kiáltott Jean izgatottan. — Miért nem menekülhetnének együtt tőle?

— Mert nem akarok még meghalni . . . különösen mostan . . . Ő még örülne neki talán, ha úgy fordulna a játszma . . . És a maga életét is sajnálom kockára tenni . . . Megyek. Isten velem! Még fel talál ébredni mindezek után.

Bucsuzóit megeskölta hosszan, szenvedélyesen ajkait, aztán elmenekült a folyosón végig. Jean ajtaja előtt állva nézett utána, amint eltűnt a félhomályban.

Kacagott magában csendesen, ahogy kacag az asszony, ahogy kacag a bűnös, ahogy kacag a gyermek, ahogy kacag a rabszolga . . .

J. H. Rosny.

— **A nemzeti iparért.** Feszty Árpád író és művészarsaihoz főhívást intézett, amelyben elmondja, hogy micsoda nagy munka és nemes feladat vár az írókra és művészekre az önálló vámtérülettel megszülető magyar ipar gondozása körül. Nekik kell majd helyes, művészi és magyar irányba terelni a termelést, megóvni azt az izléstelenségtől, művészietlentől. Egy e célt kiküzdő szövetséget kell tehát alapítani, amelybe be kell hódítani a gyározoikat és az iparosokat.

— **Postagyakornoki állások betöltése.** A kereskedelmi miniszterum most hirdet pályázatot a postánál betöltendő ötven gyakornokjelölti állásra. Ezen állásra érettségi vizsgát tett ifjak pályázhatnak. A folyamodványhoz az érettségi bizonyítványon kívül erkölcsi és orvosi bizonyítvány mellékelendő. A pályázat alá bocsátott állásokat a posta és távírda vezérigazgatóság fogja betölteni és a fölvetett gyakornokjelöltek közül 40-en a budapesti, 10-en pedig a zágrábi posta és távírdatisztelet tanfolyam halgatására fognak bocsátatni. A sajátkezűleg írt és születési, orvosi, erkölcsi és iskolai bizonyítványokkal felszerelt kérvények, a már közszolgálatban állók felettes hatóságuk, a közszolgálatban nem levők által pedig az illető főszolgabíró, illetve polgármester útján folyó évi július 20-ig a posta- és távírda vezérigazgatóságánál nyújthatók be.

Irodalom.

* **„Zenélő Magyarország”** zongora és hegedű zeneműfolyóirat most megjelent XII. évfolyama 12 ik füzet a következő érdekes zeneműjónságot közli: I. Sullivan J. D. „Csók dal” rendkívül poétikus dallamgazdag angol dalrománca. II. Heidlberg Albert op. 51. „Baba Gavotte” — Gavottes des Poupes — bájos zongora művét. Ily gazdag tartalommal jelenik meg, a minden zenekedvelőnek kiváló fontos zeneműfolyóirat minden egyes füzeté, úgy, hogy előfizetői az érdekesebb zeneműjónságot, melyek az év leforgása alatt megjelennek, — havonta kétszer — mindenkor 10—12 oldalon kapják. Előfizetési ára egész évre (24 füzetre) 12 korona, félévre (12 füzetre) 6 korona, negyedévre (6 füzetre) 3 korona. Egyes füzet ára 60 fillér. Előfizethető a most folyó II. évnegyedre, valamint az előző évnegyedekre is a „Zenélő Magyarország” (Klökner Ede) zenemű-kiadóhivatalában Budapest, VIII., József-körút 22/24., hol egyúttal minden zenemű a legelőszöbben és leggyorsabban megrendelhető.

* **Uj Idők.** Érdekes Kiszalud-erékijét közöl az Uj Idők e heti száma a sümegei Darnay-múzeum kincses gyűjteményéből. Ugyancsak számos érdekes képet is a hét belpolitikai eseményeiről, továbbá a szövegrészben novellát Herczeg Ferencről, Abonyi Árpádtól és a dán írók legkiválóbbikától, Jakobsontól, verset Telekes Bélától és Farkas Imrétől, cikket Tábori Róbert, Szerb Zsigmond és Lyka Károly tollából. Két új regény most indult meg a lapban s a ki meg akar ismerkedni az Uj Időkkel, annak a kiadóhivatal (Andrássy-ut 10.) kívánságára ingyen küld műtatványzatot.

TÁVIRATOK.

A helyzet.

A miniszterelnök leirata a törvényhatóságokhoz.

Budapest, július 14. (A „Torontál” ered. távirata.) Fejérváry Géza báró miniszterelnök leiratot intézett a törvényhatóságokhoz, amelyben a következőket mondja:

A kormány szükségesnek látja intő szóval fordulni a törvényhatóságokhoz. Kifejti továbbá a leirat azokat a komoly zavarokat, a melyek alkotmányos életünkben vannak. Költségvetés nincs, halasztást nem tűrő fontos kérdések elintézetlenek. Az állami jogrend fenntartásának számos kérdését egyoldalú politikai kérdésekkel összezavarják. A kormány tartózkodik a mult bírálatától s feladatát a helyzet javítása képezi, de bizonyos, hogy a kormány nem oka semminek, ami ártalmas. A kormány törvényes és alkotmányos. Igaz, hogy többsége nincs, de ez nem akadályozhatja feladata teljesítésében, mely abból áll, hogy a többséget a kormány átvételére bírja. Más kormányt nem is akar, amint azt a kormányelnök maga kijelen-

tette s a legfelsőbb kézirat is meghatározta. Ez a törekvés eddig nem sikerült, mert az ellenzék ettől elzárkózott s a kormányzás ellen akadályokat gördít, amiről a kormány megütközéssel értesült. A kormány a többség cselekedetének hazafias alapját elismeri, de a rendnek fenn kell állania. Így kívánja az ország érdeke és tekintélye. Megtagadni a kormányzás lehetőségét és kormányt sem vállalni, példátlan eset a történelemben. Reméli, hogy a többség bölcsesége segít ezen a bajon, de addig is az országot kormányzás nélkül hagyni nem lehet. Ezért a kormány a törvényhatóságok jogfelforgató határozatait nem tűrheti s azokat meg fogja semmisíteni.

Tisza István cikke.

Budapest, július 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) A politikai körök most legelőszöbben Tisza István grófnak „Az Ujság”-ban megjelent cikke foglalkoztatja. A cikket különbözőképpen kommentálják, de végleges ítéletet nem mondanak felőle, hanem bevárják a cikke folytatását.

Az osztrák miniszterelnök a királynál.

Budapest július 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Ischlből táviratozzák, Gautsch osztrák miniszterelnök tegnap kihallgatása másfél óra hosszat tartott. Bécsi jelentések azt mondják, hogy a kihallgatáson behatóan szó esett a magyar válságról s nem lehetetlen, hogy kihatással van a kibontakozásra. Az osztrák miniszterelnök délután részt vett az udvari családi ebéden és este visszautazott Bécsbe.

A vezérő-bizottság ülése.

Budapest, július 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) A szövetkezett ellenzék vezérő-bizottsága ma este ülést tart. Az ülésen a koalíció vezéri foglalkozni fognak azzal az előterjesztéssel, melyet még július elsején Fejérváry Géza báró tett a kibontakozás módozatait illetőleg.

Vilmos császár és a svéd király találkozása.

Budapest július 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Stockholmból táviratozzák, Oszkár svéd király tegnap találkozott a Hochenzollern yachton Vilmos német császárral. Oszkár király ma estig marad a yachton, mint a német császár vendége.

Bülow kancellár Norderneyben.

Budapest, július 14. (A „Torontál” ered. távirata.) Berlnből táviratozzák: Tegnap este Bülow herceg birodalmi kancellár Norderneybe utazott. A pályaudvaron megjelent Szögény-Marich nagykövet is, aki hosszasan beszélgetett a kancellárral.

Az orosz forradalom.

Budapest, július 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Varsóból sürgönyzik, július végén lengyel kongresszus ül ott össze, melyen a lengyeleknek az oroszokhoz való viszonyát fogják tárgyalni.

Budapest, július 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Odesszából táviratozzák, az odesszai zavargások alkalmával le tartóztatott emberek közül kétszázat halálra ítélték. A halálra ítélteteket csoportonként agyonlövők.

Budapest, július 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Londoni jelentések szerint a balti tartományokban parasztlázadás ütött ki.

A bellunoi szerencsétlenség.

Budapest, július 14. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Curtinóból sürgönyzik, a bellunoi postakocsival történt szerencsétlenség alkalmával Tovi őrnagy karját törte, egy másik utas lábát, egy harmadik pedig a fejét sebezte meg.

Az orosz-japán háború.

Budapest, július 14. (A „Torontál” ered. távirata.) Az „Echo de Paris” értesülése szerint Murawiew helyébe Witte van kizemelve a békekonferencia delegátusának.

Budapest, július 14. (A „Torontál” ered. távirata.) Mint New-Yorkból táviratozzák, a japán sereg egy része már Vladivosztk közelében van. A jelentés azt hiszi, hogy a japánok a jövő héten megkezdik Vladivosztk ostromát.

Budapesti gabonatözsde.

Budapest, 1905. július 14.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései:

B u z a	Kilos	100 kilogr. ára		Kilos	100 kilogr. ára	
		kor.-tól	kor.-ig		kor.-tól	kor.-ig
Tiszavidéki uj	76	—	—	80	17.10	17.20
Pestvidéki uj	76	—	—	80	16.80	17.00
Bánsági uj	76	—	—	80	16.75	16.90
Bácskai uj	76	16.20	16.35	80	—	—
Rozs elsőrendű					13.20	13.40
„ másodrendű					13.00	13.20
Árpa takarmány					13.40	13.80
„ égetni való					12.80	13.20
„ sörfőzésre való					0.00	0.00
Zab					13.40	13.80
Tengeri bánsági					15.45	15.65
„ másnemű					—	—
Repce káposzta					—	—
„ bánsági					—	—
Köles					0.00	0.00

Határidő-üzlet.

Budapest, július 14. (A nagybecskereki Lloyd-társulat táv.) A mai tőzsdén az árak kissé emelkedtek. Déli zárhatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (októberre)	15.50
Buza (áprilisra)	16.02
Tengeri júliusra	—
Tengeri májusra	10.60
Zab (októberre)	11.38
Rozs októberre)	12.66

Dr. Brájjer Lajos távollétében a szerkesztésért felelős Somfai János.

Nyiltér.*

Ne vegyünk selymet

mielőtt nem kért a mi szolid, gyönyörű fekete, fehér és színes ujdonságaink mintát.

Különlegességek: selymszövetekben, társasági, menyasszonyi, bali és utcai ruhákra, valamint bluzokra és belésekre méterenként 1.15 koronától 18 koronáig kaphatók.

Közvetlen magánosoknak adjuk el a kiválasztott selymszöveteket vám- és portómentesen hához szállítva.

Schweizer & Co., Luzern U/28. (Schweiz.)
Seidenstoff-Export — Königl. Hofliefer.

(147d—x.1)

* Az e rovat alatt közöltektől nem vállal felelősséget a szerk.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.
Érvényes 1905 május hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:
Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 33 p.
Pancsováról: délután 5 óra 40 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 22 p.; délután 5 óra 30 perc.
Szegedről: (motorkocsi) d. e. 9 óra 37 perc.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 58 p.
b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:
Zombolyáról, Verseczről, Alibanáról és Temesvárról: este 8 óra 05 p.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 28 p.
Pancsováról: reggel 8 óra 27 p.
Zombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 23 p.; este 7 óra 05 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:
Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 10 óra 10 p.; este 6 óra 46 p.
Szegedre: (motorkocsi) d. u. 1 óra.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.
b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:
Zombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 25 p.
Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibanára: reggel 3 óra 33 p.
Zombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 3 óra 58 p.; délután 5 óra 25 p.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 33 p.

6715. t. k. szám 1905.

634-32

Hirdetmény.

Törökbecse község és Sziszony erdőpuszta telekkönyvi betétei az 1886: XXIX., az 1889: XXXVIII. és az 1891: XVI. t. cikk értelmében elkészítették és a nyilvánosságának átadtván, ez azzal a felszólítással tétetik közzé:

1. hogy mindazok, kik az 1886: XXIX. t. cikk 15. és 17. §-ai alapján — ideértve e §-oknak az 1889: XXXVIII. t. cikk 5. és 6. §-aiban és az 1891: XVI. t. cikk 15. §. a) pontjában foglalt kiegészítéseit is — valamint az 1889: XXXVIII. t. cikk 7. §-a és az 1891: XVI. t. cikk 15. §. b) pontja alapján eszközölt bejegyzések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési keresetüket, azok pedig, akik valamely teherterhelést átvitelének az 1886: XXIX. t. cikk 22. §-a, illetve az 1889: XXXVIII. t. cikk 15. §-a alapján való mellőzését megtagadni kívánják, e végből keresetüket hat hónap alatt, vagyis az 1906. évi január hó 15-ik napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, akik az 1886: XXIX. t. cikk 16. és 18. §-ainak eseteiben — ideértve az utóbbi §-nak az 1889: XXXVIII. t. cikk 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészítéseit is — a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis 1906. évi január hó 15. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz benyújtsák, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő letelle után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog;

3. hogy mindazok, akik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül a betétek tartalma által előbb nyert nyilvánkönyvi jogokat bármely irányban sértve vélik — ideértve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1889: XXXVIII. t. cikk 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis az 1906. évi január hó 15. napjáig bezárólag nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmúltja után a betétek tartalmát csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek,

akik a betétek szerkesztésére kiküldött bizottságnak eredeti okiratokat adnak át, hogy amennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

A törökbecsei kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság, 1905. évi július hó 10 én.

Kopasz Ferenc,
kir. járásbíró.

Édes must
literje 40 krajcár,
kapható
Zápolya-utca 1. sz. a.
a házmesternél.

(601-x.12)

Központi szolgabíró.

4420. szám. 1905.

632-33

Pályázat.

Ittvarnok körjegyzőségben 600 korona évi fizetéssel rendszeresített segédjegyzői állás megüresedvén, arra ezennel pályázatot hirdetek s felhívom mindazokat, kik ez állást elnyerni óhajtják, hogy kérvényeiket hozzám folyó hó 20-ig annyi-vel is inkább adják be, mert a később érkezetteket figyelembe venni nem fogom.

Nagybecskerek. 1905. évi július hó 7-én.

Daniel Ferenc,
főszolgabíró.

Garçon lakás
azonnal kiadó.

Két egymásba nyíló, egy utcai és egy udvari butorozott, külön bejárásu szoba, hónap vagy esztendőre

azonnal kiadó.

Bármikor megtekinthető alulírott háztulajdonosnál.

Menczer Lipót

Melenozsei-utca 289/7.

(565-x.8)

Megvételre kerestetik
3-4 szobás ház kerttel,
készpénzfizetés mellett.

Részletes ajánlatok „Ház”
címmel e lap kiadóhivatalába
kéretnek.

(624-x.6)

Árlejtési hirdetmény.

A karánsbesi gör. kel. rom. szent-széknak f. évi június hó 3-án 1439. ex 905. szám alatt kelt jóvábagyó végzése folytán torontálgy. i. Csebza gör. kel. rom. hitközség felekezeti iskolájának új-bóli felépítésére ezennel az árlejtés ki-iratik, melynek megtartása 6965 kor. 14 fillér kikiáltási ár mellett a község ház nagytermében folyó évi július hó 10. 23. napjára d. u. 2 órára kitűzetik.

Pályázók kötelesek az árlejtés kezdete előtt a kikiáltási árnak 10%-át bant-pénzül letenni.

Az építési, valamint a költségterv a helybeli plébániai hivatalnál betekintheők.

Az egyházi bizottság gyűléséből.

Kelt Csebzan, 1905. évi június hó 26-án.

Bocea Nicolae, Gruescu János,
elnök. (636-11) bizotts. jegyző.

Kitűnő

asztali bor
literje 36 krajcár,

kapható

Zápolya-utca 1. sz. a.
a házmesternél.

(601/a-x.8)

Használt

boroshordók
megvételre kerestetnek.

Cím a kiadóhivatalban. 529-x.27

HIRDETÉSEK

felvétetnek

a „TORONTÁL” kiadóhivatalában.